

חק לישראל – פרשת צו יום ג'

תורה – ויקרא פרק ז'

(יא) כָּל זָכָר בְּבִנְי אֶהְרֹן יֵאבְלֶנָה חֶק עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי יְהוָה כֹּל אֲשֶׁר יִגַע בָּהֶם יִקְדָּשׁ: (יא) כָּל זָכָר בְּבִנְי אֶהְרֹן יֵאבְלֶנָה חֶק עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי יְהוָה כֹּל אֲשֶׁר יִגַע בָּהֶם יִקְדָּשׁ: (יא) כָּל זָכוּרָא בְּבִנְי אֶהְרֹן יִבְלֶנָה קָיָם עֲלֵם לְדֹרֹתֵיכוֹן מִשְׁרַבְנֵיָא דִּי כָּל דִּיקְרַב בְּהוֹן יִתְקַדָּשׁ:

(יב) וַיִּדְבֶּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יב) וַיִּדְבֶּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יב) וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימְרֵי:

(יג) זֶה קָרְבַּן אֶהְרֹן וּבְנָיו אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ לַיהוָה בְּיוֹם הַמִּשָּׁח אֹתוֹ עֲשִׂיתָ הָאֵפָה סֹלֶת מִנְחָה תָּמִיד מִחֲצִיתָהּ בַּבֶּקֶר וּמִחֲצִיתָהּ בְּעֶרְבֹ: (יג) זֶה קָרְבַּן אֶהְרֹן וּבְנָיו אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ לַיהוָה בְּיוֹם הַמִּשָּׁח אֹתוֹ עֲשִׂיתָ הָאֵפָה סֹלֶת מִנְחָה תָּמִיד מִחֲצִיתָהּ בַּבֶּקֶר וּמִחֲצִיתָהּ בְּעֶרְבֹ: (יג) דִּין קָרְבַּן אֶהְרֹן וּבְנָוֵהי דִי יִקְרִיבוֹן קָרָם יִי בְיוֹמָא דְרַבִּיאוּ יִתִּיה חַד מִן עֶסְרָא בְתַלְתָּ סְאִין סֹלֶתָא מִנְחָתָא תְּדִירָא פְּלִגְתָּהּ בְּעֶפְרָא וּפְלִגְתָּהּ בְּרַמְשָׂא:

(יד) עַל מַחְבַּת בִּשְׂמֹן תַּעֲשֶׂה מִרְבֶּכֶת תְּבִיאָנָה תְּפִינֵי מִנְחַת פְּתִים תִּקְרִיב רֵיחַ נִיחַח לַיהוָה: (יד) עַל מַחְבַּת בִּשְׂמֹן תַּעֲשֶׂה מִרְבֶּכֶת תְּבִיאָנָה תְּפִינֵי מִנְחַת פְּתִים תִּקְרִיב רֵיחַ נִיחַח לַיהוָה: (יד) עַל מִסְרִיתָא בְּמִשַּׁח תַּתְעַבֵּד רְבִיכָא תִּתְנֶנָּה תּוֹפִינֵי מִנְחַת בְּעִיעִין תִּקְרַב לְאִתְקַבְּלָא בְּרַעְוָא קָרָם יִי:

(טו) וְהִבְהִין הַמִּשִּׁיחַ תַּחֲתָיו מִבְּנָיו יַעֲשֶׂה אֹתָהּ חֶק עוֹלָם לַיהוָה כָּלִיל תִּקְטָר: (טו) וְהִבְהִין הַמִּשִּׁיחַ תַּחֲתָיו מִבְּנָיו יַעֲשֶׂה אֹתָהּ חֶק עוֹלָם לַיהוָה כָּלִיל תִּקְטָר: (טו) וְכִהְנָא דְמִרְבָּא תַּחֲתוֹהֵי מִבְּנָוֵהֵי יַעֲבֵד יִתָּה קָיָם עֲלֵם קָרָם יִי גְמִיר תַּתְּסָק:

רש"י

(יז) מרצבת – (ת"כ) חלוטה ברותחין כל כרכה: תפיני – אפויה אפיות הרצה שאחר חליטתה אופה בתנור וחוזר ומטגנה במחבת: מנחת פתים – מלמד שטעונה פתיתה (בר"י) ולא פתיתה ממך צליעין ופרודין לפי שאינה נקמאת אלא כופלה לשנים וחוזר וכופלה לד' שתי וערב ואינו מצדיל וכן מקטיר לאשים בת"כ מפרש לה):

(טו) המשיח תחתיו מצניו – המשיח מצניו תחתיו: כליל תקטר – אין נקמאת להיות שיריה נאכלין אלא כולה כליל וכן כל מנחת כהן של נדבה כליל תהיה:

(יא) כל זכר – אפילו בעל מוס למה נא' אם לאכילה הרי כבר אמור [ויקרא כא] לחם אלהיו מקדשי הקדשים וגו' אלא לרבות בעלי מומין למחלוקת [זבחים קב]: כל אשר יגע וגו' – (ת"כ) קדשים קלים או חולין שיגעו זה ויבלעו ממנה: יקדש – (ת"כ) להיות כמוה ששם פסולה יפסלו ואם כשרה יאכלו כחומר המנחה:

(יג) זה קרבן אהרן ובניו – [מנחות עח] אף בהדיטות מקריבין עשירית האיפה ביום שהן מתחנכין לעבודה אבל כהן גדול בכל יום שנאמר מנחה תמיד וגו' והכהן המשיח תחתיו מצניו חקת עולם וגו':

חק לישראל – פרשת צו יום ג'

נביא – ירמיה פרק ד' לא'–לד' פרק ח' א'

(לא) ובנו במוות התפת אשר בגיא בן הנם לשרף את בניהם ואת בנתייהם באש אשר לא צויתי ולא עלתה על לבי: (לא) ובנו במת תופת די בחילת בר הנום לאוקדא ית בניהון וית בנתייהון בנורא דלא פקדית באוריתי ולא רעוא קדמי:
 (לב) לכן הנה ימים באים נאם יהוה ולא יאמר עוד התפת וגיא בן הנם פי אם גיא ההרגה וקברו בתפת מאין מקום: (לב) בכך הא יומיא אתן אמר יי ולא יתאמר עוד תופת וחילת בר הנום אלהין חילת קטיליא ויקברון בתופת מבלי אתר:
 (לג) והיתה נבלת העם הזה למאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ ואין מחריד: (לג) ותהי נבילתא דעמא הדין משגרא למיכל לעופא דשמיא ולבעירא דארעא ולית דמניד:
 (לד) והשבתי מערי יהודה ומחצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול בלה פי לחרבה תהיה הארץ: (לד) ואבטיל מקרויא דבית יהודה ומשוקי ירושלים קל ביע וקל חדוא קל חתנון וקל כלן ארי לחורבא תהי ארעא:
 (א) בעת ההיא נאם יהוה ויציאוי יוציאוי את עצמות מלכי יהודה ואת עצמות שריו ואת עצמות הפהנים ואת עצמות הנביאים ואת עצמות יושבי ירושלים מקברייהם: (א) בעדנא ההיא אמר יי יפקון ית גרמי מלכיא דבית יהודה וית גרמי רברביהון וית גרמי כהניא וית גרמי נביי שקרא וית גרמי יתבי ירושלים מקבריהון:

רס"י

(לא) צמות התופת – הוא המולך שהיה של נחשת ומסיקין אותו מתחתיו וידיו פשוטות וניסקות ונותנין את הילד על ידיו והוא נכזה ונוהם והכומרים היו מקישין בתופים שלא ישמע האז קול הבן וכמרו רחמיו, תופת על סם התוף. הנם – על סם נהמת הבן. לא

צויתי – צמנות שיקריבו צניהם לקרבן. ולא דברתי – לאחד מן הנביאים וכסלדברתי לאצרהם לשחוט את בנו לא עלתה על לבי שישחוט אלל להודיע לדקו:
 (לג) ואין מחריד – את העופות מעל הפגרים:

כתובים – משלי כב' כ'–כד'

(ב) הלא כתבתי לך שלשום (שלישים) במעצות ודעת: (ב) והא כתבת אנון לך על תלתא זמנין בעצתא וידיעתא:
 (כא) להודיעך קשט אמרי אמת להשיב אמרים אמת לשלחיה: (כא) לאודענך קושטא ומלי דתריצותא דתהפין מלתא דקושטא למשדרין:
 (כב) אל תגזל דל פי דל הוא ואל תדפא עני בשער: (כב) לא תגזול למסכנא מטול דמסכינא הוא ולא תמכיך עניא בתרעא:
 (כג) פי יהוה יריב ריבם וקבע את קבעיהם נפש: (כג) מטול דאלהא דאן דינהון ומתפרע פורענותהון דנפשהון:
 (כד) אל תתרע את בעל אף ואת איש חמות לא תבוא: (כד) לא תתחבר עם מרי מרירותא ועם גברא חמתנא לא תעול:

חק לישראל – פרשת צו יום ג'

רש"י

(כ) הלוא כתבתי לך שלשים – תור' ונביאים וכתובים:
 (כא) להודיעך קושט – שלשים כתבתי לך כדי שתבין מתוכם. קושט אמרי אמת – להשיב אמרים אמת. לשולחך – לשאלך הוראה:
 (כב) אל תגזל דל – אל תגזלו כי תראנו דל דעבור שהוא דל ואין לו כח לעמוד נגדך:
 (כג) כי ה' יריב ריבם וקבע – ויגזול את הגפס. קובעיהם – גזליה' ובלשון ארמי קביעה גזילה במסכ' ראש השנה אתא ההוא גברא לקמיה אמר ליה קבען פלניא וכו':
 (כד) אל תחרע – אל תחזר לשון רעות:

משנה – כתובות פרק ט'

(א) הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסיה, הרי זה אוכל פרות בחייה. ואם מתה, יורשה. אם בן למה כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיה, שאם מכרה ונתנה, קיים. כתב לה, דין ודברים אין לי בנכסיה ובפרותיה, הרי זה אינו אוכל פרות בחייה. ואם מתה, יורשה. רבי יהודה אומר, לעולם אוכל פרי פרות, עד שיכתוב לה דין ודברים אין לי בנכסיה ובפרותיהן ובפרי פרותיהן עד עולם. כתב לה, דין ודברים אין לי בנכסיה ובפרותיהן (ובפרי פרותיהן) בחייה ובמותיה, אינו אוכל פרות בחייה. ואם מתה, אינו יורשה. רבן שמעון בן גמליאל אומר, אם מתה, יירשנה, מפני שהתנה על מה שכתוב בתורה. וכל המתנה על מה שכתוב בתורה, תנאו בטל:

ועשה פירות אלו הן פירות, מכר אלו הפירות ולקח בהן קרקע ועשה פירות הרי הן פירי פירות. וכשאמר לה דין ודברים אין לי בנכסיה ובפרותיהן בלבד, אוכל פירי פירות לדברי ר' יהודה, דהא לא סליק נפשיה אלא מן הפירות בלבד. והלכה כר"י: רשב"ג אומר אם מתה יירשנה מפני שמתנה על מה שכתוב בתורה – דכתוב (במדבר כ"ז) וירש אותה, מכאן שהבעל יורש את אשתו. אבל מסקנא דמלתא, שירשת הבעל את אשתו אינו מן התורה אלא מדרבנן, וקרא אסמכתא בעלמא. ואף על פי כן הלכה כרשב"ג לא מפני שמתנה על מה שכתוב בתורה אלא שחכמים עשו לה חיזוק כשל תורה:

רע"ב – (א) הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסיה – בעודה ארוסה כותב לה, לכשתנשא לי דין ודברים אין לי בנכסיה. אע"ג דלא קנו מיניה, מוכרת ונותנת ומכרה קיים, שנחלה הזאה לאדם ממקום אחר אדם מתנה עליה שלא יירשנה. ואי קנו מיניה, אפילו לאחר שנישאת מכרה קיים, אבל פירות אוכל, ואם מתה יורשה, דהכי משמע, בנכסיה אין לי דין אבל בפירותיהן יש לי דין, וכל זמן שהן נכסיה שאת בחיים אין לי דין ודברים בהם, הא לאחר מיתה יש לי בהם דין ודברים: רבי יהודה אומר לעולם הוא אוכל פירי פירות – בגמרא מפרש אלו הן פירות ואלו הן פירי פירות, הכניסה לו קרקע

(ב) מי שמת והניח אשה ובעל חוב ויורשין, והיה לו פקדון או מלוה ביד אחרים רבי טרפון אומר, ינתנו לבושת שבהן. רבי עקיבא אומר, אין מרחמין בדין אלא ינתנו ליורשין, שפלו צריכין שבועה ואין היורשין צריכין שבועה:

חק לישראל – פרשת צו יום ג'

ברשותיהוה מנחם, סבירא לר' טרפון דמוציאין מיד הלוה או מיד שהפקדון ארלו ונותנין לבעל חוב ולכתובה: ינתנו ליוצאים – ולא מהניא תפיסה: שכולן לריכין שבועה – שהבא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה וכל זמן שלא נשבעו אין אנו יודעים אם יש להם עליו כלום, הלכך משמת המת זכו בהן היוצאים וברשותן הן:

(א) הניח פרות תלושין מן הקרקע, כל הקודם, זכה בהן. זכתה אשה יותר מכתבתה, ובעל חוב יותר על חובו, המותר, רבי טרפון אומר, ינתנו לכושל שבהן. רבי עקיבא אומר, אין מרחמין בדין אלא ינתנו ליוצאים, שכלם צריכין שבועה ואין היוצאים צריכין שבועה:

התחונה. ואם יצאו ליד היתומים שוב לא יוצאו מהם לא אשה ולא בעל חוב. והאידנא דנהיגי בכל בתי דינים שבישראל דמטלטלי דיתמי משעבדי לבעל חוב, מי שמת והניח מטלטלין והיה עליו בעל חוב וכתבתה אשה, כל הקודם זכה בין בעל חוב מוקדם בין בעל חוב מאוחר, שאין דין קדימה במטלטלין. ואם לא קדם אחד מהם, יחלקו המטלטלין ביניהם, כדאמרינן לקמן בפרק מי שהיה נשוי:

(ב) המושב את אשתו הנגנית או שמונה אפטרופא, הרי זה משיבועה כל זמן שירצה. רבי אליעזר אומר, אפלו על פלגה ועל עסתה:

שלא עשתה אונאה על פלגה ועל עיסתה: ר"א אומר – אפילו לכתחילה שלא ע"י גלגול יכול להשביעה על פלגה ועל עיסתה. ואין הלכה כר"א:

(ג) כתב לה, נדר ושבועה אין לי עליה, אינו יכול להשביעה, אבל משיבועה הוא את יורשיה ואת הבאים ברשותה. נדר ושבועה אין לי עליה ועל יורשיה ועל הבאים ברשותה, אינו יכול להשביעה לא היא ולא יורשיה ולא את הבאים ברשותה, אבל יורשיו משיבועין אותה ואת יורשיה ואת הבאים ברשותה. נדר ושבועה אין לי ולא ליורשי ולא לבאים ברשותי עליה ועל יורשיה ועל הבאים ברשותה, אינו יכול להשביעה לא הוא ולא יורשיו ולא הבאים ברשותו לא אותה ולא יורשיה ולא הבאים ברשותה:

ברשותה – אם מכרה כתובתה לאחרים ונתגרשה ומתה והלקוחות תובעים כתובתה, נשבעים אף הן שבועת היוצאים: אבל יורשיו משיבועין אותה – אם נתאלמנה והיא או יורשיה נפרעין מן היתומים, לריכין שבועה,

רע"ב – (ב) ינתנו לכושל שבהן – אית דמפרשי, למי שטררו מאוחר, שהוא כושל וחלש שבכולן שאינו יכול לטרוף לקוחות הקודמים לו. ואית דמפרשי, לכתובת אשה, והיא קרויה כושל שאין דרכה לחזור אחר נכסי המת ולבקש היכן יש לו קרקע כמו האיש. ואע"ג דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי לבעל חוב ולא לכתובת אשה, הכא דלאו

רע"ב – (ג) כל הקודם זה זכה – קדמו יורשים זכו ואין מוציאין מידם, דמטלטלי דיתמי ל לא משתעבדי לבעל חוב ולכתובה. קדם אחד מהם האשה או המלוה זכה הוא, דר' טרפון אית ליה תפיסה דלאחר מיתה מהניא: זכתה אשה יותר על כתובתה – אם קדמה ותפסה ויש יותר מן הכתובה, או קדם בעל חוב ותפס ויש יותר על חובו: המותר פו' ינתנו לכושל – זה בעל השטר שידו על

רע"ב – (ד) חנונית – למכור ולקנות בחנות: אפטרופא – להתעסק בממונו ולישא וליתן: משיבועה כל זמן שירצה – שבועה כעין של תורה על טענת שמה, ויכול לגלגל עליה

רע"ב – (ה) משיבועה הוא את יורשיה – אם גירשה ומתה ויורשיה תובעין הימנו כתובתה, נשבעים שבועת היוצאים שלא פקדנו בשעת מיתה ולא אמרה לנו קודם לכן ולא מצינו בין שטרותיה שטר כתובתה פרוע: ואת הבאים

חק לישראל – פרשת צו יום ג'

זאה ליפרע מן הלכות:

שהרי לא פטור אלל ממנו אס תגבה כחובתה
זחיו: לזאין זרשותי – אס אמכור נכסי ואת

(ו) הַלְכָה מִקְבֵּר בְּעֵלְהָ לְבֵית אָבִיהָ אוֹ שְׁחֹזְרָה לְבֵית חַמִּיהָ וְלֹא נִעְשִׂית
אֶפֶסְרוּפָא, אֵין הַיּוֹרְשִׁין מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ. וְאִם נִעְשִׂית אֶפֶסְרוּפָא, הַיּוֹרְשִׁין
מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ עַל הָעֵתִיד לָבוֹא וְאֵין מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ עַל מַה שְּׁעָבָר:

המת ויתנוול: על העתיד לזוא – שלל
עיכבה זידיה כלוס מן העסק שנעשית
אפוטרופא עליו לאחר קבורת זעלה, ללל
מהניא זיה פטור לזידיה שהרי הנכסים של
יתומים הס: על שעזר – על עסק זכחיי
זעלה:

רע"ב – (ו) הלכה מקבר זעלה – ז
שפזרה זעלה מן השזועה: לזית אזיה –
שלל נתעסקה שזב זנכסים: אין היורשים
משזיעין אותה – זמה שנזעסקה זין מיתה
לקבורה. שאס היו יורשים יכולים להשזיענה
על כד, מחוד שהיא זריכה להזיא עדים זמה
שהיא מוכרת וקונה ללודך קבורת המת ישאה

(ז) הַפּוֹגְמַת כְּתֻבָּתָהּ, לֹא תִפְרַע אֶלָּא בְּשָׁבוּעָה. עַד אֶחָד מֵעֵידָה שְׁהִיא
פְּרוּעָה, לֹא תִפְרַע אֶלָּא בְּשָׁבוּעָה. מִנְכָּסֵי יְתוּמִים וּמִנְכָּסִים מִשְׁעֶבְדִּין וְשִׁלָּא
בְּפָנָיו לֹא תִפְרַע אֶלָּא בְּשָׁבוּעָה:

תורה זנקיטת חפז, שכל שזועות שתיקנו
זמשנה זעין של תורה הן: מנכסים
משזעזדים – משזס לזי הוה גזי מן הלז
גופיה והוה זעין לזה אשזזע לי ללל
פרעתיך משזזעין לזיה, ואנן זענינן זשזיל
לקוחות ללמז אי הוה גזית מן הלז הוה
זעין לך אשזזע לי ללל פרעתיך זזעית
אשזזעוי, השחז נמי אשזזע:

רע"ב – (ז) לל חפרע אלל זשזועה –
הנפרע מחזירו אינו מדקדק לשזס לז על כל
מה שפרעו, וזו הוזיל ונפרעה זמקנת אפזר
שנפרעה הכל ורמו זבנן שזועה עלה כי היכי
לזיודק: עד אחד מעיד שהיא פרועה לל
חפרע אלל זשזועה – תקנת חכמים היא
כדי להזיס זעתו של זעל. ושזועות הללו אף
על פי שחקנת חכמים הן, אינן אלל זעין של

(ח) הַפּוֹגְמַת כְּתֻבָּתָהּ בַּיָּצֵד, הִיתָה כְּתֻבָּתָהּ אֶלְפָּה זֶזוּ, וְאָמַר לָהּ הַתְּקַבְּלָתְ
כְּתֻבָּתִי, וְהִיא אוֹמַרֶת לֹא הַתְּקַבְּלָתִי אֶלָּא מְנָה, לֹא תִפְרַע אֶלָּא בְּשָׁבוּעָה.
עַד אֶחָד מֵעֵידָה שְׁהִיא פְּרוּעָה בַּיָּצֵד, הִיתָה כְּתֻבָּתָהּ אֶלְפָּה זֶזוּ, וְאָמַר לָהּ
הַתְּקַבְּלָתְ כְּתֻבָּתִי, וְהִיא אוֹמַרֶת לֹא הַתְּקַבְּלָתִי, וְעַד אֶחָד מֵעֵידָה שְׁהִיא
פְּרוּעָה, לֹא תִפְרַע אֶלָּא בְּשָׁבוּעָה. מִנְכָּסִים מִשְׁעֶבְדִּים בַּיָּצֵד, מִכָּר נִכְסֵיו
לְאַחֲרִים, וְהִיא נִפְרַעַת מִן הַלְּקוּחוֹת, לֹא תִפְרַע אֶלָּא בְּשָׁבוּעָה. מִנְכָּסֵי
יְתוּמִים בַּיָּצֵד, מִת וְהִנִּיחַ נִכְסֵיו לְיְתוּמִים, וְהִיא נִפְרַעַת מִן הַיְתוּמִים, לֹא
תִפְרַע אֶלָּא בְּשָׁבוּעָה. וְשִׁלָּא בְּפָנָיו בַּיָּצֵד, הַלֵּךְ לוֹ לְמַדִּינַת הַיָּם, וְהִיא נִפְרַעַת
שִׁלָּא בְּפָנָיו, אֵינָה נִפְרַעַת אֶלָּא בְּשָׁבוּעָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר, כָּל זְמַן שְׁהִיא
תוֹבַעַת כְּתֻבָּתָהּ, הַיּוֹרְשִׁין מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ. וְאִם אֵינָה תוֹבַעַת כְּתֻבָּתָהּ, אֵין
הַיּוֹרְשִׁין מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ:

ואמר לל זמן שהיא תזבעת כחובתה יורשין
משזיעין אותה ואזילו כתז לז נזר ושזועה
אין לי ולא ליורשי עליך. ואס אינה תזבעת
כחובתה אין יורשין משזיעין אותה על
אפוטרופא זכחיי זעלה ואזילו לל פזרה מן

רע"ב – (ח) רזי שמעון – קאי לעיל ארזבנן
לחמרי המוזזי את אשחו חנונית או
אפוטרופא משזיענה כל זמן שיראה ואס כתז
לז נזר ושזועה אין לי ולא ליורשי עליך אין
יורשין משזיעין אותה, ואחז הוא לאפלוגי

חק לישראל – פרשת צו יום ג'

השבועה, לית ליה דר' אליעזר ומחלוקתו
לאמרי לעיל צמתניתין משביעה כל זמן

(ט) הוציאה גטואין עמו כתבה, גובה כתבתה. כתבה ואין עמה גט, היא
אומרת אבד גטי והוא אומר אבד שוברי, וכן בעל חוב שהוציא שטר חוב
ואין עמו פרוזבול, הרי אלו לא יפרעו. רבן שמעון בן גמליאל אומר, מן
הספנה ואילך, אשה גובה כתבתה שלא בגט, ובעל חוב גובה שלא
בפרוזבול. שני גטין ושתי כתבות, גובה שתי כתבות. שתי כתבות וגט
אחד, או כתבה ושני גטין או כתבה וגט ומיתה, אינה גובה אלא כתבה
אחת, שהמגרש את אשתו והחזירה, על מנת כתבה הראשונה מחזירה. קטן
שהשיאו אביו, כתבתה קימת, שעל מנת בן קימה. גר שנתגרר ואשתו עמו,
כתבתה קימת, שעל מנת בן קימה:

לכית לין שיגבה מן הלוח חובו כל זמן
שיתבענו להשתא לא קרינא זיה לא יוגא,
שאינו תובעו כלום אללא בית לין תובעין: הרי
אלו לא יפרעו – חיישינן שמא כבר גבתה
כתובתה, וזה השמיטתו שביעית: מן הסכנה
– שגזרו גוים על המלות והיו יראים לשמור
גיטיהן ומשקיבלתו שורפתו. וכן פרוזבוליהן:

רע"ב – (ט) הולאה גט ואין עמו כתובה –
במקום שאין כתובים כתובה וסומכים על
תנאי בית דין: גובה כתובתה – לתנאי כתובה
מעשה בית דין הוא, וכל מעשה בית דין
כמאן דנקיט שטרך דמי. ודוקא מנה מאתים
הוא דגביא, אבל תוספת אין לה עד שתוליא
שטר כתובה: פרוזבול – הלל תיקן פרוזבול
כדי שלא תשטט שביעית, שמוסר שטרותיו

גמרא – כתובות דף פו' ע"א

אמר אמימר משמיה דרב חמא האי מאן דאיכא עליה כתובת אשה ובע"ח
ואית ליה ארעא ואית ליה זוזי לבעל חוב מסלקינן ליה בזוזי לאשה
מסלקינן לה בארעא האי כי דיניה והאי כי דיניה ואי לא איכא אלא חד
ארעא ולא חזיא אלא לחד לבעל חוב יהבינן ליה לאשה לא יהבינן לה מאי
טעמא יותר ממה שהאיש רוצה לישא אשה רוצה להנשא אמר ליה רב
פפא לרב חמא ודאי דאמריתו משמיה דרבא האי מאן דמסקי ביה זוזי
ואית ליה ארעא ואתא בעל חוב וקא תבע מיניה ואמר ליה זיל שקול
מארעא אמדינן ליה זיל זבין את ואייתי הב ליה אמר ליה לא אימא לי
גופא דעובדא היכי הוה אמר ליה תולה מעותיו בעובד כוכבים הוה הוא
עשה שלא כהוגן לפיכך עשו בו שלא כהוגן אמר ליה רב כהנא לרב פפא
לדידך דאמרת פריעת בעל חוב מצוה אמר לא ניחא לי דאייעביד מצוה
מאי אמר ליה תנינא במה דברים אמורים במצות לא תעשה אבל במצות
עשה כגון שאומדין לו עשה סוכה ואינו עושה לולב ואינו עושה מכין אותו
עד שתצא נפשו:

חק לישראל – פרשת צו יום ג'

רש"י על הגמרא

ללוח למכרה והלח המלוח עיקר סמך שלו על הקרקע: תולה מעותיו בעובד כוכבים הוה – מעות היה לו לפרוע ואומר של עובד כוכבים הו: לדידך לאמרת כו' – במסכת ערכין צפ' שום היתומין (דף כג): פריעת בע"ח מלוח – מלוח עליו לפרוע חובו ולאמת דבריו לכתיב הין לךק שיהא הן שלך לךק ולחו שלך לךק (בבא מליעא דף מט): צמה דברים אמורים – לזוקה ארבעים (עי' פי' רש"י בחולין קל"ב עוד שם קי ד"ה כפתוהו): מכין אותו – קודם שעבר על העשה וש' בידו לקיים:

האי כי דיניה – זה הלוח מעות וזו סמכה על שיעבוד הקרקע והיא לא נתנה כלום ואם בשביל נכסי אלא ברזל הנישומין בכחובה הוא זכה בהן מיד וזו אירפתן עם הכחובה על שיעבוד הקרקע: ולא חזיא אלא לחד – אין זה אלא כדי לאחד מהן: לבעל חוב יהדין – שלא תנעול ליה: יותר משהאיש רואה כו' – ולא חיישין לומר משום חינוך ודוקא שהשטרות נכתבו ביום אחד אבל אם קדמה זמן הכחובה היא גובה: ולאי לאמריהו כו' – לשון שאלה הוא אמת הוא ששמעתי שאתם אומרים דבר זה של תימה דמטרחין ליה

זוהר – צו דף לא' ע"ב

ביומא שביעאה דחג, הוא סיומא דדינא דעלמא, ופתקין נפקין מבי מלכא, וגבורין מתערי ומסתיימן בהאי יומא, וערבי נחל (תליין) בהו. ובעינן לאתערא גבורין למיא. ולסתרא ז' זמניו, לרואה להאי מזבת, ממיא דיצחק, בגין דאתמליא מיא האי בירא דיצחק, וכד הוא אתמליא, כל עלמא אתברכא במיא:

ובהאי יומא גבורות בעינן למיא, ולסיימא לון לבתר, דהא (דף ל"ב ע"א) בהאי יומא מסתיימי דינא. ובגין כך בעינן לבטשא לון בארעא, ולסיימא לון דלא משתכחו, דהאי יומא אתערוותא וסיומא הוא. ועל דא אתערוותא וסיומא הוא דעבדינן בערבי נחל:

אמר רבי חייא ודאי הכי הוא, ושפיר. וערבי נחל, מסטרא דנחל, נפקי גבוראן. ובהאי יומא מתערי ומסיימי. בהאי יומא פתיב, (בראשית כו) וישב יצחק ויחפור את בארת המים. בארת פתיב חסר. וישב, מהו וישב. אלא יומא קדמאה דירחא, שירותא דדינא הוה בכל עלמא, ויצחק קיימא לכורסיי למידן עלמא. בהאי יומא, וישב יצחק לאתערא דיניו ולסיימא דיניו. ויחפור את בארת המים, לארקא גבורין לכנסת ישראל, לאתערא למיא, דהא מיא בגבורין נחתן לעלמא:

ובגין דאליו גבורין, לא נחתין אלא בעיבא, ויומא דעיבא לא נייחא רוחיהון דקיימי עלמא, אלא בגין דעלמא אצטדיך להו. מאי טעמא. בגין דעלמא בדינא אתברי, וכלא בעיא הכי. בגין כך כללא בעובדא תליא מלתא. ועל דא, פהנא בעובדא ותקונא דאיהו עביד לתתא, אתערו עלאין ותתאין לתקנא לון, ומתתקני על ידוי:

חק לישראל – פרשת צו יום ג'

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי הָא תַּנְיִנָּן, הָעֲרֵבָה דְדַמְיָא לְשַׁפוּן בְּהַאי יוֹמָא, וּמַאי הִיא. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, אַף עַל גַּב דְּלְדַרְשָׁא הוּא דְאַתִּי, הֲכִי הוּא וּדְאִי. דְּהָא בְּהַאי יוֹמָא בְּשַׁפוּן תְּלֵיא, בְּהַאי יוֹמָא פְּקִיד מְלָכָא לְמִיָּהֵב פְּתָקִין לְסַנְטִירָא, וּמְסַתִּימֵי דִינִין, וְאַסְתִּים לִישְׁנָא בִישָׂא מְעֻלְמָא. בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דִּירְחָא שִׁירוּתָא דְדִינָא הוּא, וְסִיּוּמָא הוּא בְּהַאי יוֹמָא. וְהָא אֶתְמַר:

תָּא חֲזִי, בְּיוֹמָא דָּא שְׁלָמִין וּמְסִימֵי עֲמִין עוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה בְּרַכָּאן דְּלַהוּן, וְשָׂרְאן בְּדִינָא. וְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דָּא מְסִימֵי דִינִין דְּלַהוּן וְשָׂרְאן בְּבִרְכָתָא. דְּהָא לְיוֹמָא אַחְרָא זְמִינִין לְאַשְׁתַּעֲשְׂעָא בְּמִלְכָּא, לְנִטְלָא מִינֵיהּ בְּרַכָּאן לְכָל שְׂתָא, וּבְהַהוּא חֲדוּתָא לֹא מְשִׁתְּכַחֵי בְּמִלְכָּא אֱלָא יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדֵיהוּ. וּמֵאן דִּיתִיב עִם מְלָכָא, וְנִטְלָ לִיהּ בְּלַחֲדֵיהּ, כָּל מַה דְּבַעֵי שְׂאִיל, וְיִהִיב לִיהּ. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל שָׂרְאן, וְעֲמִין עוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה מְסִימֵי. וְעַל דָּא פְּתִיב, (מְלָכֵי א) אֶהְבֵּיתִי אֶתְכֶם אָמַר יי וְגו':

אָמַר לִיהּ, הָא חֲמִינָא לִיהּ לְעֵשׂוּ בְּשַׁלְוָה, בְּמִלְכּוֹ, בְּכַרְיָכָן עֲלָאִין, וְשְׁלִיט עַל עֲלָמָא, וְאַתְּ אָמַר וְאַשִּׁים אֶת הָרִיו שְׁמֻמָּה. אָמַר לִיהּ, בְּכָל אֶתְרַ הֲכִי הוּא. כִּיּוֹן דְּמִלְכָּא קַדִּישָׁא גָזַר גְּזֵרָה, וְשׂוֹי הָהִיא גְּזֵרָה בְּפִתְקֵיהּ, קָרָא אֶסְהִיד כְּמַה דְּאַתְעֵבִיד. וְעַל דָּא וְאַשִּׁים אֶת הָרִיו שְׁמֻמָּה, הָא שׂוֹיִתִּי בְּפִתְקָא דִּילִי. וְכֵן כָּל אִינוּן טָבֵן דְּגָזַר עַלִּיָּהּ דִּישְׂרָאֵל, דְּכַתִּיב, (יחזקאל יז) אָנִי יי דְּבַרְתִּי וְעֵשִׂיתִי:

הלכה – הרמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ב'

(א) היין והסולת שמביאין עם הקרבן הם הנקראין נסכים והסולת לבדה נקראת מנחת נסכים ומנחת נסכים אינה טעונה לא תנופה ולא הגשה ולא לבונה אבל טעונה מלח וכולה נשרפת על מזבח החיצון ויתנסך היין על המזבח ואין נותנין אותו על האש אלא מגביה ידו ויוצק על היסוד והוא יורד לשיתין:

(ב) אין טעון נסכין אלא עולת בהמה ושלמים בלבד בין היו קרבן צבור או קרבן יחיד או כבש יולדת ואילו של כהן גדול הואיל והן עולות טעונים נסכים אבל העוף והאשמות והחטאות אין מביאין עמהם נסכים חוץ מחטאת מצורע ואשמו שנתפרשו נסכיהם בתורה:

(ג) ומניין שאין מביאין נסכים עם החטאת והאשם שנאמר לפלא נדר או נדבה דבר הבא בנדר ונדבה יצאו חטאת ואשם ובכור ומעשר ופסח הואיל ואינן באין בנדר ונדבה אין טעונין נסכים ומניין להביא שלמי חגיגה ועולת ראייה לנסכים שנאמר או במועדיכם:

לע"נ

זאב חיים בן שרה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סוזנה מלכה בת שמחה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.